

Румен Янчев - председател на УС и изпълнителен директор на ЗПАД „Булстрад“

ПРОГНОЗИТЕ В БИЗНЕСА ТРЯБВА ДА СА МНОГО БЛИЗО ДО РЕАЛНОСТИТЕ

(Продължава от стр. 10)

В крайна сметка потребителят казва: „След като застраховката е задължителна и след като я предлагат 15-16 гружества, аз ще отида там, където е най-евтино!“ Това е неговата логика. Така е и в Западна Европа - и там най-масови са най-евтините застраховки. Друг е въпросът, че такива фрапиращи разлики в цените, каквито имаме тук, там не фигурират; а ако ги има, те са в две групи, които са в крайности, но не са в конфликт.

Защо стигаме до тези аномалии? Нямахме да ги има, ако застраховката „Гражданска отговорност“ заемаше пет на сто от всички други видове застраховки. Тогава премиите вместо сто лева щяха да са петстотин и никой нямаше да пита защо е така.

В момента най-лесният начин да се добиеш с пазарен дял и с някакво присъствие и да придобиеш „свежи пари“ е да продаваш застраховка „Гражданска отговорност“ на цени, които в много отношения са необосновано ниски, независимо от твърденията на колеги, позоваващи се на статистиката. Имам сериозни резерви по отношение на достоверността на данните, които се предоставят в КФН, и на начина, по който са изготвени отчетите, за да се стигне до индивидуалната или общата статистика на пазара.

България е член на ЕС. Затова трябва да добавиш коефициент, с който да коригираш квотата си на базата на щетите, които се плащат по отминалата „Зелена карта“.

Но много от дружествата не са продавали такава застраховка и не знаят каква е квотата за онези държави. Като изключим „Булстрад“ в някаква степен - повтарям, не в пълна, а в някаква степен, където разполагаме със статистика, обхващаща и двете неща, - другите дружества нямат такава: някои разполагат с данни за „Гражданска отговорност“ за България и с много малко за „Зелена карта“, други имат, но в малки обеми - и за едната, и за другата застраховка.... Затова поставям под съмнение достоверността на изчисленията. Всяка година се случваха какви ли не небивалици, но този път освен кампания в края на декември, имаше и в края на октомври, и през целия ноември.

Зададохме си въпроса кой кого лъже в тази ситуация и дали онези, които го правят, са по-умни от останалите. В устава на АБЗ е записано, че в действията си всеки един от членовете не бива да води до пораждаване на конфликти, а напротив - трябва да се стреми към взаимодействие и за формиране на истинско пазарно поведение. С други думи - никой не бива да извършва действия, които да са в ущърб на останалите членове на асоциацията.

Поради тези причини се опитахме и с оглед на инструментите, с които разполагаме,

да се съберем и да обсъдим поведението на някои от членовете, без да визираме именно, защото не в това е смисълът. Нормално ли е от 17-18 членове на АБЗ да има някои, които да са „по-хитри“ и това, което правят, да бъде в ущърб на другите? Аз не искам да членувам в асоциация, в която двама-трима от членовете работят против интересите на останалите.

Ние като дружество бяхме от инициаторите на срещата. Очевидно идеята се възприе по някакъв начин. За някои това означаваше да се мисли за еднаква премия, за други - друго... Ние искахме на плоскостта на асоциацията да намерим начин поведението ни да стане по-пазарно и по някакъв начин едни да не работят срещу други.

Счете се за необходимо да бъде уведомена Комисията за финансов надзор, за да не ни обвини някой в картелиране.

- Но това вече стана - Комисията за защита на конкуренцията се е самосезирала и е започнала производство, за да установи дали има картелиране между застрахователите...

- Това е станало под нечие давление, но няма никакво значение, защото няма подписан документ, който би могъл да се третира като картелиране и нарушаване на закона. Документът, който подготвихме, можеше да влезе в сила само при подписването му от всички застрахователи. Но това така и не стана. Както се вижда, застраховката се продава на 18 различни цени, така че най-малко за картелиране може да се говори...

Ние поставяме въпроса принципно: щом се допуска такова състояние на нещата, някои от членовете на АБЗ изказват притеснението си, че ако не през тази година, то през другата или през последващата е възможно да имаме дружества, които да изпадат в затруднено финансово положение от гледна точка на ръст в размера на претенциите и т.н.

Тази идея намери подкрепа и в Комисията за финансов надзор. След като беше подписан от 13 дружества проектът за меморандум, ние поискаме да се види дали има механизъм, по който КФН и Управление „Застрахователен

надзор“ да въздействат на съответните дружества, без да оказват вмешателство в работата им. Очевидно е, че, както при банките има минимални резерви - макар че те имат по-различен смисъл, но по аналогия може да се направи такава сравнение, - същото трябва да се предвиди и за застрахователните дружества. Отново се фетишизира някакво число - 88 лева, което сигурно за едни е много удобно, а за други - не. Тези 88 лева трябва да отидат за всяка една застраховка едва ли не в резерв - пренос-премиен резерв, резерв за всички плащания и т.н. Давате си сметка какво ще се случи при премия от 100 лева, когато 88 отиват в резерв; след като около 50-60 лева се харчат за комисиони и други разходи, става очевидно, че една голяма част ще бъдат в недостиг.

КФН има пълно основание и права по европейските директиви да действа аварийно и да налага санкции, които целят защита на пазара и на потребителите. Ако защитаваш добре потребителите на тази небанкова финансова услуга, трябва да помислиш как трябва да изглеждат застрахователните дружества. След това „картинката“ е много трагична, да не си припомним случаите с „Юпитер“ и „Европа“.

Опитахме се да поставим нещата на изключително сериозна основа. Друг е въпросът кой как го е разбрал. Отчитам този опит като положителен, но всеки има право да направи свой коментар и да даде своя оценка дали е бил положителен или не.

Ние не искаме изравняване на цените, а по-скоро да има механизъм, по който застрахователните дружества да бъдат в състояние да заделят необходимите им резерви, за да могат да посрещат предстоящите си плащания. А за намирането на тази формула може да ни помогне Комисията за финансов надзор, защото тя е органът, който може да каже как стоят нещата обективно. В определени случаи комисията има още по-големи права, отколкото изглежда на пръв поглед, особено ако съществува по-голяма опасност. Вероятно на този етап такава няма, но не смятам, че този пазар ще остане

без проблеми.

- Вие бяхте един от първите председатели на АБЗ. Смятате ли, че дейността й е особено продуктивна? Събирането, за което говорехте, не трябваше ли да бъде организирано именно от УС на АБЗ, а не по инициатива на един или друг от вас?

- Не с оглед на това да не бъде критичен към колегите, ще кажа следното: асоциацията е такава, каквито са нейните членове. Който и да е „отгоре“, при наличието на толкова силно изразени конфликти на интереси едва ли би могъл нещо да постигне. В крайна сметка има устав. Ние своите бележки сме ги направили. Не сме длъжни да бъдем приятели, но би трябвало да вървим в почти една и съща посока. Нека всеки да вземе, колкото може, но методите да бъдат напълно прозрачни и пазарни. Това не се случва. И не е „Гражданска отговорност“ единствената застраховка, почти всички са такива. Те също един ден ще излязат на повърхността и ще се заговори повече за тях. Пак ще повтора: лесно е да вземеш пазарен дял, лесно е да кажеш какъв ръст си направил. Като погледнеш, че портфейлът ти е 90 на сто от „Гражданска отговорност“, очевидно това е много важно за теб. Ако и другите застраховки вземаха съществен дял, нещата нямаше да изглеждат така...

- Как бихте характеризирали общозастрахователния пазар през 2007 г.?

- Въпреки че сме стеснен пазар, предизвикваме определен интерес сред чуждестранните инвеститори. Факт е, че потенциалът в застраховането у нас расте. След пет години по застраховка „Гражданска отговорност“ вероятно ще имаме тройно по-голям премиен приход. Това са все възможности. Почти всички компании са с чуждо участие, а ако не са - сигурно скоро ще станат. Интересно е и какво се случва след това. Едни от инвеститорите са само инвеститори, други са професионални застрахователи; едни идват с едни намерения, други - с други намерения. Едни искат печалба, а други казват, че идват завинаги... Полека лека започват да се въвеждат правила, каквито има в цяла Европа - като се почне от вътрешнофирмените правила и начините, по които се организира дейността, прозрачността на отчетите, начина на заделянето на резервите, изисквания, свързани с финансово-счетоводната дейност, която иначе е „голяма мъгла“ за част от фирмите. Постепенно нещата ще започнат да се подреждат. Не случайно ви казвам, че там, където има сериозно външно присъствие, няма как да не знаеш какъв ти е резултатът още на 16 януари...

- Вие навремето пръв поставихте въпроса за пул срещу катастрофични рискове. Какво мислите сега, когато отново се коментира тази тема и се предприемат конкретни законодателни стъпки?

- Ако нещо започне да става, няма лошо. Въпросът е, че всеки си има своя позиция, която зачитава по някакъв начин. „Булстрад“ няма интерес да участва в застрахователен пул.

- Ще се включите ли, ако бъде създаден?

- Ако се създаде някаква административна единица, в която някой да ни разпорежда какво да правим, вероятно няма да се включим. Зависи и на каква основа ще се прави. Според мен това трябва да бъде рискът земетресение и нищо друго. Трябва обаче да има много точна оценка за имотите, които ще попаднат вътре. Сега, като премине някое природно бедствие, виждаме, че са разрушени кирпичени дувари, сламени постройките и т.н. Не коментирам незаконно построените сгради. Не е ясно и какво се дострои и надстрои през последните 15 години и при (не)спазването на какви наредби и условия, какви материали са използвани и прочее.

Ако няма такъв механизъм, нищо няма да излезе. Трябва ясно да се дефинират нещата, за да не се случи така, щото човешката небрежност да се окаже факторът, поради който се случват бедите. Има ли такъв механизъм, тогава бихме се включили. Застраховането покрива събития, които са извън волята на човека. Това, което е свързано с неговата воля и действия, обикновено е извън този диапазон и не касае катастрофичен пул. В кръга на шегата ще кажа, че в България може би е добра идея да се направи катастрофичен пул за човешките действия...

България не попада в категорията страни, където наводнението да бъде дефинирано като риск. Не сме от държавите, в които има бавно оттичане на води, при което разливат (само Дунав попада в тази категория, но нашият бряг, за разлика от румънския, за щастие е висок!) да е продължителен, да има покачане и на подпочвените води и т.н., т. е. продължителен разлив, който да покрива определена територия и да има катастрофични размери. Ние имаме тип планински реки, които могат да предизвикат вълна. Наводнения съществуват извън границите на България - в Турция и в Гърция. Там имат проблем с това. Ние нямаме наводнения. Ако имаме минимално работещи съоръжения за отводняване, нямаше да възникнат случаите от последните няколко години.

- В „Застраховател прес“ поместихме интервю с ръководител на застрахователна компания от Турция, според когото турският пул, който вечно ни се дава за пример, покривал само конструктивни щети по сградите, а не имуществото на застрахованите.

- Даже и при наличие на катастрофичен пул не може да се говори за стопроцентово обезщетяване.

(Продължава на стр. 17)